

PRO EUROPA

Gazeta Ligii PRO EUROPA Liga hírlapja – 9-10/ 2004

26 septembrie – Ziua Europeană a Limbilor

„Învățarea unei alte limbi deschide ferestrele minții”, a afirmat Terry Davis, secretar general al Consiliului Europei, în discursul susținut în fața colegilor săi din Consiliu pentru a marca Ziua Europeană a Limbilor. „Învățarea unei limbi constituie un bun instrument în construirea unor societăți multiculturale tolerante și pașnice. Experiența învățării unei noi limbi contribuie la creșterea deschiderii față de alte culturi și a acceptării unor credințe și moduri de viață diferite. Ea acutizează conștiința diversității lingvistice și culturale și promovează toleranța față de oameni cu moduri diferite de viață”.

Consiliul European a declarat ziua de 26 septembrie drept Ziua Europeană a Limbilor în anul 2001, dorind să atragă astfel atenția publicului larg asupra importanței însușirii limbilor, să crească aprecierea față de TOATE limbile vorbite în Europa și să încurajeze învățarea de noi limbi de-a lungul întregii vieți. Numai în acel prim an, Ziua Europeană a Limbilor 2001 a implicat cu succes milioane de oameni din 45 de țări în activități de celebrare a diversității lingvistice precum și în conștientizarea avantajelor ce decurg din cunoașterea mai multor limbi. Mulți oameni, tineri și bătrâni au fost încurajați să învețe o altă limbă sau să fie mândri de cunoașterea a mai multe limbi. Cei responsabili pentru predarea limbilor au fost încurajați să facă mai ușoară învățarea lor și să susțină inițiative politice pentru promovarea acestora.

În timp ce este o opinie larg răspândită că toată lumea ar trebui să vorbească mai multe limbi, în multe țări doar jumătate din populație poate face acest lucru.

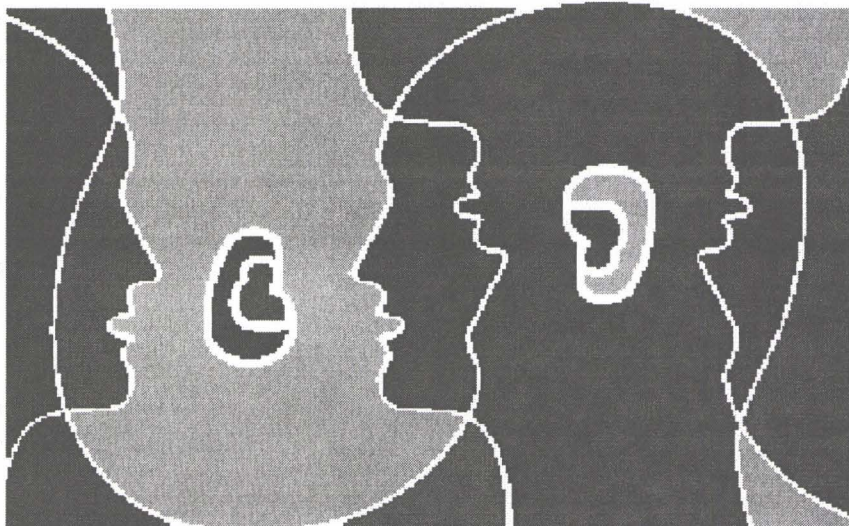
Niciodată n-au existat mai multe oportunități ca acum de a lucra sau a studia într-o altă țară europeană, dar lipsa competențelor lingvistice împiedică mulți oameni să beneficieze de acestea. Globalizarea și noile forme de proprietate în afaceri implică faptul că cetățenii au din ce în ce mai multă nevoie de cunoașterea altor limbi pentru

a putea lucra cu eficacitate chiar și în propriile țări.

Europa este bogată în limbi – există peste 200 de limbi europene, precum și multe altele, vorbite de cetățeni originari din alte continente. Aceasta este o resursă importantă de recunoscut, folosit și prețuit.

Învățarea de limbi aduce beneficii atât tinerilor cât și bătrânilor – niciodată nu suntem

prea bătrâni pentru a învăța o limbă și pentru a ne bucura de oportunitățile pe care aceasta le deschide. Învățarea limbilor altora este o cale să ne înțelegem mai bine reciproc și să depășim diferențele culturale.

DIN SUMAR:

- Gylkos galóca / Ciuperca nebună, p.3/ 4
- Promovarea drepturilor minorităților în România, p. 5
- Societatea civilă cere socoteală CNCD, p. 6
- Poziția LPE privind distrugerea Bisericii Greco-Catolice din Ungheni, p. 7
- SOS mediul înconjurător!, p. 8
- Anul European al Cetățeniei prin Educație, p. 9
- Asterix vorbește bretona, occitana..., p. 10
- Mai este OSCE-ul în viață?, p. 11

CALENDAR * N A P T Á R

7 septembrie – Dezbateră a problemei discriminării în cadrul seriei de emisiuni ale Radio Țirgu-Mureș consacrate prevederilor Convenției europene cu privire la respectarea drepturilor omului, cu participarea coordonatorului Biroului de Drepturile Omului, Haller István.

9 septembrie – „Regionalizare și regionalism în România”, curs susținut de Szokoly Elek la tabăra studențească de la Rimetea;

16 septembrie – Conferință de presă a LPE. Teme: soluționarea de către CNCD a cazurilor de discriminare, investigații efectuate de Ministerul Administrației și Internelor la Jandarmeria Țirgu-Mureș la sesizarea Ligii PRO EUROPA, încălcarea prin procedura de fotografiere a drepturilor persoanelor care solicită noile documente fiscale și poziția Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor cu privire la drumul de ocolire pe relația SE-NE a orașului Țirgu-Mureș;

23 septembrie – „Rolul valorilor creștine în dialogul social european”, seminar organizat de Institutul de Formare Economică și Socială la Țirgu-Mureș. Din partea LPE au participat Lucia Briscan și Szokoly Elek;

24-26 septembrie – Training al Biroului de Drepturile Omului organizat la Cluj coordonat de Haller István și Kacsó Judit avînd ca temă legislația din România privind drepturile minorităților;

27 septembrie - 1 octombrie – Vizită de documentare la Satu Mare a lui Haller István în vederea elaborării studiului despre discriminarea rasială în județele Mureș și Satu Mare;

29 septembrie – Conferință de presă avînd ca temă tăierea abuzivă a arborilor în municipiul Țirgu-Mureș;

29 septembrie – Vernisajul expoziției de artă plastică Porzolt Borbála – Zolcsák Sándor în Cetatea Medievală Țirgu-Mureș. Discurs de deschidere de Szokoly Elek;

4 octombrie – Lansarea Academiei Interculturale Transsylvania, ediția a VII-a;

5 octombrie – Dezbateră a problemei libertății de exprimare în cadrul seriei de emisiuni ale Radio Țirgu-Mureș consacrate prevederilor Convenției europene cu privire la respectarea drepturilor omului, cu participarea coordonatorului Biroului de Drepturile Omului, Haller István;

6 octombrie – Conferință de presă a LPE. Teme: poziția LPE față de distrugerea fostei biserici greco-catolice din Ungheni, proiectele care afectează mediul înconjurător: canalul Bistroe, exploatarea de aur de la Roșia Montana, mănăstirea din Munții Ceahlău, distrugerea spațiului verde din Țirgu Mureș; răspunsul Ministerului Administrației și Internelor cu privire la interpretarea sancțiunilor aplicate Jandarmeriei Tg.-Mureș; monitorizarea alegerilor parlamentare și prezidențiale în județul Mureș; poziția societății civile față de modul de funcționare al CNCD;

7-10 octombrie – „Regionalizare și regionalism în România”, curs susținut de Szokoly Elek la Școala de Doctoranzi în Politologie a Facultății de Filozofie a Universității din Pécs (Ungaria);

8 octombrie – Seminar organizat de Liga Pro Europa la București cu teme: situația ratificării de către România a Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare, necesitatea reprezentării intereselor minorităților la nivel ministerial, realizarea unui raport paralel privind implementarea Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale în România.

16 octombrie – Ședința Consiliului de Coordonare al LPE;

18 octombrie – Testul scris pentru admiterea la Colegiul Democrației;

21 octombrie – Interviu pentru admiterea la Colegiul Democrației;

22-24 octombrie – Training al Biroului de Drepturile Omului organizat la Alba Iulia coordonat de Haller István și avînd ca temă tehnicile de monitorizare și advocacy;

25 octombrie – Întîlnire consultativă organizată la București de Fundația ȘEF Iași și Grupul de Acțiune privind Egalitatea de Șanse din cadrul Pactului de Stabilitate. Din partea LPE a participat Antal Imola;

29 octombrie – Întîlnirea lunară a Partidei Romilor și organizațiilor de romi din județ. Din partea BDO a participat ca observator Haller István;

septembrie 7 – A diskrimináció kérdésének megvitatása a Marosvásárhelyi Rádió az Emberi jogok európai egyezményének tiszteletben tartására vonatkozó műsorsorozatában Haller István, a PRO EUROPA Liga Emberjogi irodájának koordinátorának részvételével.

september 9 – „Regionalizálás és regionalizmus Romániában”, Szokoly Elek előadása a torockói diáktáborban.

september 16 – A PEL sajtókonferenciája. Témák: A diszkriminációs esetek a Diszkriminációellenes Nemzeti Tanács általi megoldása; A Közigazgatási és Belügyminisztérium a PEL felkérésére tartott vizsgálata a marosvásárhelyi csendőrségen; az új adóügyi dokumentumokat igénylő személyek jogainak fényképezés általi megsértése; A környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium álláspontja a Marosvásárhelyt Délkelet-Északnyugat irányban átszelő terelőút kérdésében.

september 23 – „A keresztény értékek szerepe az európai szociális párbeszédben”, szeminárium a Szociális és Gazdasági Képzés Intézetének szervezésében. A PEL részéről Lucia Briscan és Szokoly Elek vettek részt.

september 24-26 – Az Emberjogi Iroda kolozsvári képzőtanfolyama a kisebbségi jogokra vonatkozó romániai törvénykezés témájában, Haller István és Kacsó Judit irányításával.

september 27- október 1 – Haller István szatmári tanulmányútja a Szatmár és Maros megyékbeli faji megkülönböztetésről szóló tanulmány elkészítése céljából.

september 29 – Sajtókonferencia a marosvásárhelyi fák önkényes kivágásáról.

september 29 – Szokoly Elek megnyitóbeszéde a Porzolt Borbála – Zolcsák Sándor kiállításának megnyitója alkalmából.

október 4 – A Transsylvania Interkulturális Akadémia VII. -ik évfolyamának meghirdetése.

október 5 – A szólásszabadság kérdésének megvitatása a Marosvásárhelyi Rádió az Emberi jogok európai egyezményének tiszteletben tartására vonatkozó műsorsorozatában Haller István, a PRO EUROPA Liga Emberjogi irodájának koordinátorának részvételével.

október 6 – A PEL sajtókonferenciája. Témák: A nyárádtői görög-katolikus templom lebontására tett kísérlet; környezetvédelmi esetek: a Bisztroe csatorna, a verespataki aranykitermelés, a Csalhó-hegyi kolostor, a marosvásárhelyi zöldövezet tönkretétele; A Közigazgatási és Belügyminisztérium válasza a marosvásárhelyi csendőrségre kirótt büntetésekről; a parlamenti és elnökválasztások Maros megyei megfigyelése, a civil társadalom álláspontja a Diszkriminációellenes Nemzeti Tanács működéséről.

október 7-10 – „Regionalizálás és regionalizmus Romániában”, Szokoly Elek előadása a Pécsi Egyetem Filozófia karának Politológia szakos doktoranduszai számára.

október 8 – A PEL bukaresti szemináriuma a Regionális vagy kisebbségi nyelvek európai kartája romániai ratifikálásának helyzetéről, a kisebbségek érdekeinek minisztériumi szintű képviseletének szükségességéről, valamint a kisebbségek védelméről szóló keret-egyezmény tiszteletben tartását elemző párhuzamos jelentés elkészítéséről.

október 16 – A PEL Koordinációs Tanácsának ülése.

október 18 – A Demokrácia Kollégiuma írásbeli felvételi vizsgája.

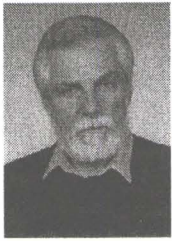
október 21 – A Demokrácia Kollégiuma felvételi interjúja.

október 22-24 – Az Emberjogi Iroda kolozsvári képzőtanfolyama a monitorizálás és advocacy módszertanáról Haller István irányításával.

október 25 – A ȘEF Iași és a Stabilitási Paktum keretében működő Esélyegyenlőségi Akciócsoport bukaresti konzultatív tanácskozása. A PEL részéről Antal Imola vett részt.

október 29 – A Roma Párt és a Maros megyei roma szervezetek havi találkozója. Megfigyelőként az Emberjogi Iroda részéről Haller István vett részt.

Gyilkos galóca

Több mint egy évtizeden keresztül nem volt könnyű magyarnak lenni Romániában, de nem volt szegény. Ma, közösségi képviselőnk, az RMDSZ (látszat-) sikere ellenére (körbeudvarolt kormányzati tényező miniszterelnökhelyetessel, miniszterekkel, államtitkárokkal, kormánybiztosokkal stb.) nem mondható ugyanaz. Ha az erdélyi magyarság több mint

egy évtizeden keresztül kivívta magának és megőrizte a román társadalom meghatározó erkölcsi és szellemi tényezőinek tiszteletét mert mindvégig a demokrácia (ha nem is a belső!) és az európai értékrend harcosa és védelmezője volt, érdekképviselői szervezete, politikai elitej révén, mára sikerült a „pragmatizmus” nevében beolvasztania közösségünk erkölcsi aranytartalékát a rossz szájjú balkanizmus olvasztótégelyébe. Azt az erkölcsi pusztítást amelyet a legbőszebb román nacionalizmus nem lett volna képes kiváltani, megtette a magyar politikai elit, a magyar kulturális elit számottevő részének aggódo támogatásával.

Ha 2000-ben, az elnökválasztás második fordulóját megelőzően, értelmiségi elitünk zöme (akár csak román társaink) annyira megrettent Vadim Tudor második forduló – egyébként nyilvánvalóan esélytelen – jelenlététől, hogy képes volt minden erejét mozgósítani Ion Iliescu támogatására, és ezáltal legitimálására, íme most 2004-ben, az RMDSZ, az utóbbi négy évbeli antidemokratikus kollaboráns tevékenysége és arroganciája folytán bekövetkezett presztizsvesztesége komolyan megingatta a magyarság érdekképviselőinek parlamenti esélyeit amely a választások előestéjén komoly rémületet váltott ki politikai vezetőik körében. A rémület és a kétségbeesés pedig nem jó tanácsadó.

A félelem nem volt alaptalan, mégha a választók végül is legyűrték fenntartásaikat és ellenszenvüket, és részben a tehetetlenségi erő következtében, részben a példátlanul agresszív választási kampány („magyar érdek, magyar párt / román érdek, román párt” stb.) eredményeként, részben pedig a már hagyományos „jobb híján” bejuttatták az RMDSZ-t a parlamentbe. A választások előtti ijedelmeket győzelemittas önteltség váltotta fel: 85 éve nem volt a romániai magyarságnak esélye ilyenfokú politikai közszereplésre. Az egyszerű, önazonosságában annyiszor megalázott magyar választópolgár még büszke is volt rá, hogy a magyarság képviselőinek ilyen látványos szerep jutott. Ő nyilván nem képes felmérni sem az árát, sem a felelősségét, sem a veszélyeit ennek a szerepvállalásnak. Mint ahogy nem képes felmérni azt sem, hogy az RMDSZ választási győzelme pirruszi győzelem volt. Az az elnökválasztási eredmény amely – az RMDSZ-támogatta Năstase-ra adott magyar szavazatok folytán – a '89 utáni választások történetében első ízben festette vörösre Erdély választási térképét olyan szégyenfolt az erdélyi magyarság lelkiismeretén amelyet az sem képes lemosni, hogy végülis az RMDSZ-támogatta elnökjelölt elvesztette a választásokat. (Ez

csak az RMDSZ csúcsvezetésének rossz számításait és erkölcstelen alkúit erősítette meg. Ne csodálkozzunk tehát, ha az erdélyi magyarságot oly jól ismerő és tisztelő Tom Gallagher olyan elmarasztaló ítéletet mond róla: „Az RMDSZ nagyon olcsón adta el magát. 2000-ben az RMDSZ nem úgy kínálta fel lelkes szövetségét a PSD-nek, hogy cserébe magasabb standardokat követelt volna Năstase pártjától. [...] Az RMDSZ több európai szintű feltételt szerezhetett volna Románia számára, ha ragaszkodott volna hozzá, hogy ez legyen támogatásának az ára. Ha megtette volna, az egész ország szavazóinak elismerése arra ösztönléte volna a nem magyar nemzetiségű romániai választókat, hogy szavazzanak az RMDSZ-re.”)

Pirruszi győzelem, mondom, mert még egy ilyen győzelem és az erdélyi magyarság gerince végleg kettétörtött. Nem felejtethetjük el, hogy az RMDSZ végig a PSD oldalán kardoskodott és

annak pártján győzött. „Még egy adag PSD kormányzás és a magyar lakosság is hullámokban fog távozni akár a szászok.” – írja az angol politikai elemző. Hogy nem így történt, nem az RMDSZ-en múlt. Az RMDSZ mindent megtett a PSD győzelméért...

Pirruszi győzelem, mert nemtelen számítgatásokra, zsarolásra, fenyegetésekre és becstelen alkudozásokra épített győzelem, még akkor is ha az azonos közösségbeli versenytárral (és nem „ellenséggel”!) szemben erkölcsi és/vagy politikai fenntartásaink lehetnek, felér egy alapos vere-

séggel. Az RMDSZ kétségtelenül eredményeket ért el az előző kormányzás ideje alatt a nemzeti szimboliztika terén: szobrok, helységnev-táblák, koszorúzások stb. (Tom Gallagher fogalmazásában „ugyanazon szimbólikus jellegű privilégiumok amelyeket az észak-amerikai indiánok megőrizhetnek a rezervátumokban”)...de az elmúlt tíz év alatt kitántorgott Magyarországra negyedmillió emberünk. Annak idején, az 50-es évek elején a Magyar Népi Szövetség, az akkori „útítárs”, már végigjárta ezt az utat amely a 80-as évekre Ceaușescu és Hajdú Győző Victor „Magyar Nemzetiségű Dolgozók Tanácsába” torkollott. Már elfelejtettük volna?

A választások befejeződtek. A kedélyek megnyugodtak, a „vesztesek” csendben nyalogatják sebeiket talán maguk sem tudván merre tartsanak, a „győztesek” nem ébredtek még fel teljesen meglepetésükből, hogy egyelőre megnyerték a játszmát. Újabb négy évre bebiztosították maguknak a nyugalmat. Akiknek az egzisztenciájuk függött az RMDSZ hatalmi szerepétől ismét megjött a hangjuk és visszatért magabiztos mosolyuk. De semmi sem lesz már ugyanolyan mint a 2004-es választások előtt. És mi lesz vajon a 2008-as választások után? Vagy akkor majd fogja magát a mai győztes csúcsvezetés és kijelenti, hogy „nem lehet!”, mint annak idején Makkai püspök, és áttelepül a gyermekeik által már előlegeztetett „anyaországba”? „Az RMDSZ – mondja ugyanaz a Tom Gallagher – egy magyar életmód eltűnésénél nyújtott segédkezet Romániában.” Ez pedig megbosszúlja magát. A gyilkos galóca lassan, de biztosan öli méreg.

Szokoly Elek

Ciuperca nebună

Timp de mai bine de un deceniu nu a fost ușor să fii maghiar în România, dar nu a fost o rușine. Astăzi, în pofida succeselor (aparente ale) reprezentantei nostre comunitare, UDMR – curtată și răscurtată, ornamentată cu posturi de viceprimministru, miniștri, secretari de stat, prefecți etc. – ne vine greu să mai zicem același lucru. Dacă comunitatea maghiară din Transilvania a reușit să cucerească și să păstreze peste un deceniu respectul factorilor decisivi, morali și spirituali, ai societății românești, pentru că a fost tot timpul o militantă și o ocrotitoare a democrației (chiar dacă nu neapărat în propriul său!) și a valorilor europene, datorită prestației elitei sale politice și organizației sale reprezentative, a reușit în numele „pragmatismului” să topească rezerva morală de aur a comunității în creuzetul balcanismului dîmbovițean de îndoielnică moralitate. Distrugerea morală care nu ar fi putut fi produsă de cel mai sălbatec naționalism românesc, a fost desăvîrșită de elita politică maghiară, cu asistarea îngrijorată a bunei părți a elitei sale culturale.

Dacă înaintea turului al doilea al alegerilor prezidențiale din 2000, majoritatea elitei intelectuale maghiare (ca și a celei românești, de altfel) s-a înspăimîntat în asemenea măsură de prezența – de altfel lipsită de orice șansă – în competiție a lui Vadim Tudor, că a fost capabilă să-și mobilizeze toate forțele pentru susținerea, și prin asta, legitimarea lui Ion Iliescu, iată că acum, în 2004, UDMR-ul, în urma pierderii semnificative de prestigiu datorate activității sale politice antidemocratice, colaboraționiste și arogante din ultimii patru ani, a fost zguduit semnificativ în șansele sale parlamentare, ceea ce, în ajunul alegerilor a provocat o panică serioasă în rîndurile liderilor săi politici. Iar panica și disperarea nu sînt un sfetnic bun.

Frica nu a fost lipsită de fundament chiar dacă alegătorii maghiari, reprimîndu-și rezervele și resentimentele și-au dat votul Uniunii, parțial din inerție, parțial ca urmare a unei campanii UDMR de o agresivitate fără precedent (Secuimea inundată cu afișe de genul „interes maghiar, partid maghiar/interes românesc, partid românesc”, cu aluzie clară la adresa Uniunii Civice Maghiare, care a fost nevoită să candideze pe listele Acțiunii Populare – partid românesc – datorită neînregistrării sale abuzive ca alternativă electorală la UDMR), parțial datorită tradiționale: *faut de mieux*, introducîndu-și din nou reprezentanța în Parlament. Panica de dinainte de alegeri a fost înlocuită de o beție autosuficientă a victoriei: de 85 de ani maghiarii din România nu am avut șansa unei reprezentări politice de o asemenea anvergură. Alegătorul maghiar simplu, umilit de atîtea ori în demnitatea sa identitară, era chiar mîndru de faptul că reprezentanților lui li s-a oferit un rol atît de spectaculos. El nu este capabil desigur să evalueze nici prețul, nici responsabilitățile, nici pericolele asumării unui astfel de rol. După cum nu poate să-și dea seama că victoria UDMR-ului a fost o victorie *à la Pyrrhus*. Căci acel rezultat al alegerilor prezidențiale care, datorită voturilor maghiare acordate unui Adrian Năstase susținut de UDMR, a înroșit pentru prima oară harta electorală a Transilvaniei în istoria alegerilor de după '89, este o pată rușinoasă pe conștiința maghiarimii ardelenice care nu poate fi spălată nici

măcar de faptul că în cele din urmă candidatul susținut de UDMR a pierdut alegerile. (Acest lucru nu a făcut decît să confirme calculele greșite și tîrguielile imorale ale conducerii de la vîrf a UDMR. Nu trebuie să ne mire sentința atît de nemiloasă a unui analist de talia lui Tom Gallagher, un foarte bun cunoscător al comunității maghiare: „UDMR s-a vîndut foarte ieftin. În 2000 UDMR nu s-a oferit să fie aliatul de nădejde al PSD pentru a cere în schimb partidului lui Năstase să adopte standarde mai înalte. [...] UDMR ar fi putut obține mai multe standarde europene pentru România, dacă insistă ca acesta să fie prețul sprijinului său. Dacă ar fi făcut-o, recunoștința alegătorilor de pretutindeni din România ar fi făcut ca și cetățeni de altă etnie decît cea maghiară să fie gata să voteze pentru UDMR.”)

O victorie *à la Pyrrhus*, zic, pentru că încă o astfel de victorie și coloana vertebrală a maghiarimii din Ardeal va fi definitiv frîntă. N-ar trebui să uităm că UDMR a făcut campanie electorală tot timpul în favoarea PSD și a cîștigat în cele din urmă alături de acesta. „Încă o porție de guvernare PSD – scrie același analist britanic – și populația maghiară va începe să dispară în valuri, cum a fost decimată populația săsescă.” Că nu s-a întîmplat așa, nu este meritul UDMR-ului. UDMR-ul a făcut tot ce a depins de el să cîștige PSD-ul ...

Este o victorie *à la Pyrrhus* pentru că o victorie clădită pe calcule nedemne, șantaj, amenințări și tîrguieli murdare, chiar dacă se întîmplă asupra unui adversar (și nicidecum „dușman”!) față de care putem avea rezerve atît politice cît și morale, valorează cît o înfrîngere. UDMR a obținut în mod indiscutabil rezultate în

timpul guvernării anterioare la nivelul simbolisticii naționale: statui, tăblițe bilingve, depuneri de coroane etc. (în formularea lui Tom Gallagher „același soi de privilegii simbolice pe care indienii nord-americani le păstrează în rezervații”)... dar în deceniul care a trecut au dispărut în pribegie un sfert de milion de conaționali de-ai noștri. La vremea respectivă, la începutul anilor '50, Uniunea Populară Maghiară, „tovarășul de drum” de-atunci, a parcurs deja această cale care a „triumfat” în anii '80 în Consiliul Oamenilor Muncii de Naționalitate Maghiară al lui Ceaușescu și Hajdú Győző Victor. Să se fi uitat așa de repede?

Alegerile s-au încheiat. Spiritele s-au liniștit, „perdanții” își ling rănile în tihnă, neștiind poate nici ei încotro s-o ia, „învîgătorii” nu s-au trezit încă din șocul cîștigării surprinzătoare a partidei. Pentru următorii patru ani și-au asigurat deocamdată liniștea. Celor cărora condiția existențială le atîrnase de rolul guvernamental al UDMR-ului le-a revenit vocea și zîmbetul stăpîn pe sine. Dar nimic nu va mai fi la fel ca înainte de alegerile din 2004. Și ce va fi oare după alegerile din 2008? Sau atunci victorioșii lideri de azi o să declare că „nu se poate!”, ca episcopul reformat Makkai în perioada interbelică, și o să emigreze ca acesta în „patria mună”, în căminele preîncălzite deja de copiii trimiși înainte? „UDMR asistă la dispariția unui mod de viață unguresc în România” – constată cu consternare același Tom Gallagher. Or, acest lucru se va răzbuna. Buretele viperei este o ciuperca a cărei otravă ucide lent, dar sigur.

Promovarea drepturilor minorităților în România

La 8 octombrie a.e. Liga PRO EUROPA a organizat, la București, un seminar avînd pe agendă trei teme:

- situația ratificării de către România a Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare;
- necesitatea reprezentării intereselor minorităților la nivel ministerial;
- realizarea unui raport paralel privind implementarea Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale în România.

Participanții, reprezentanții organizațiilor minorităților naționale din România, ai unor autorități, partide politice, organizații neguvernamentale și experți, au căutat soluții pentru îmbunătățirea cadrului legal privind minoritățile naționale.

1. Situația ratificării de către România a Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare

La 5 noiembrie 1992, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei a deschis spre semnare Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare, documentul fiind transmis statelor membre Consiliului, spre ratificare, prin Secretarul General. România a devenit membru al Consiliului Europei în anul următor, semnînd Carta și promițînd și ratificarea acestui document deosebit de important care, în Preambul, subliniază „valoarea interculturalității și plurilingvismului”, considerînd că „dreptul de a folosi o limbă regională sau minoritară în viața privată și publică reprezintă un drept imprescriptibil”, și că protecția și promovarea limbilor regionale „reprezintă o contribuție importantă la construirea Europei bazată pe principiile democrației și ale diversității culturale”.

Carta poate fi considerată cel mai amplu instrument de protecție a drepturilor lingvistice la nivelul Consiliului Europei, mai elaborată decît Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, prevăzînd articole de lege aplicabile în mod direct în legislația internă.

Pînă în momentul de față, Carta fost ratificată de următoarele țări (în ordinea datei ratificării): Norvegia, Finlanda, Ungaria, Olanda, Croația, Liechtenstein, Elveția, Germania, Suedia, Danemarca, Slovenia, Austria, Regatul Unit, Spania, Slovacia, Armenia, Cipru.

România a semnat Carta încă la data de 17 iulie 1995, dar în decurs de aproape nouă ani nu a ratificat-o. Potrivit Ministerului Afacerilor Externe, Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare este în curs de ratificare. Reprezentanții Departamentului de Relații Interetnice au declarat ani de zile că procedura de ratificare s-a împotmolit la nivelul organizațiilor minorităților din România, care întîrzie să specifice doleanțele privind modul de ratificare a Cartei.

La sfîrșitul anului 2003, Guvernul României a trimis către Consiliul Europei un proiect de lege care prevede ratificarea Cartei pentru 20 de limbi (unele dintre ele practic nevorbite, ca limbă maternă, cum ar fi ebraica sau macedoniana), pentru întreg teritoriul României.

La masa rotundă organizată de Liga PRO EUROPA la data

de 25 martie 2004 pe tema ratificării Cartei, reprezentantul Departamentului de Relații Interetnice, domnul subsecretar de stat Markó Attila, a prezentat poziția Consiliului Europei față de această propunere a Guvernului României privind ratificarea, conform căreia:

- pentru unele dintre limbile minoritare, Carta ar trebui să fie ratificată numai pentru acele regiuni unde limba respectivă este vorbită de un număr apreciabil de persoane;

- pentru limbile care sînt vorbite de un număr mai restrîns de persoane, ar trebui aplicate prevederile din Partea a II-a a Cartei, conform căreia România trebuie să-și întemeieze politica, legislația și practica pe obiectivele și principiile prevăzute la art. 7, dar fără luarea unor măsuri speciale.

La această nouă discuție pe tema ratificării Cartei s-a subliniat din nou importanța acestui document, căutîndu-se soluții

pentru stabilirea aplicabilității teritoriale pentru fiecare limbă în parte.

2. Necesitatea reprezentării intereselor minorităților la nivel ministerial

În decembrie 1996, în cadrul Guvernului României de atunci a fost desemnat un ministru delegat pentru minoritățile naționale și au fost create structurile instituționale adecvate, subordonate acestui ministru (Departamentul pentru Minoritățile Naționale, Oficiul pentru Integrarea Romilor).

Noul Guvern al României a considerat că nu este necesară reprezentarea intereselor minorităților naționale din România la acest înalt nivel, astfel că din noiembrie 2000 a fost desființat statutul de ministru delegat pentru minoritățile naționale, subordonînd structurile existente, conduse de subsecretari de stat, Ministerului Informațiilor Publice. În urma desființării acestui minister, Departamentul pentru Relații Interetnice și Oficiul Național pentru Romi (conform noilor denumiri) au fost subordonate Secretariatului General al Guvernului României, iar din noiembrie 2003 la conducerea departamentului a fost numit un secretar de stat.

Liga Pro Europa, considerînd că într-o țară cu 19 minorități naționale recunoscute care reprezintă peste 10% din populația

(continuare în pag. 6)

Societatea civilă cere socoteală CNCD

Constatînd că Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării întîrzie soluționarea unui număr însemnat de petiții înaintate acestui for, Liga PRO EUROPA și alte organizații neguvernamentale au întocmit o reclamație administrativă în care solicită rezolvarea în termenul prevăzut de lege a situațiilor sesizate.

Subscrisele organizații neguvernamentale: Centrul de Resurse Juridice, Fundația pentru o Societate Deschisă, Institutul pentru Politici Publice, ACCEPT, Centrul Parteneriat pentru Egalitate, Romani CRISS, Liga Pro Europa își manifestă îngrijorarea față existența unui număr mare de situații în care CNCD nu a oferit în termenul prevăzut de lege rezolvări petițiilor care sesizează comportamente considerate discriminatorii. Această deja devenită practică a CNCD este foarte periculoasă pentru bunul mers al acțiunilor de prevenire și combatere a discriminării în România, diminuând eficiența investigațiilor, vătămînd interesele persoanele expuse discriminării.

Mai jos sunt prezentate un număr de 9 cazuri în care CNCD nu a rezolvat în termenul legal cererile organizațiilor neguvernamentale. Aceasta reprezintă, conform Legii nr.29/1990 a contenciosului administrativ, un *refuz nejustificat*, pentru care autoritatea administrativă poate fi făcută responsabilă împreună cu funcționarul vinovat de refuzul rezolvării cererii. Fiecare organizație semnatară a solicitărilor inițiale, nerezolvate până în prezent, trimite prin acest document comun câte o reclamație administrativă pentru fiecare caz în parte:

1. Institutul pentru Politici Publice reclamă refuzul nejustificat al CNCD de a rezolva în termenul legal:

- petiția înregistrată sub numărul 2471/18.07.2003, în care solicitam Colegiului Director să decidă asupra caracterului discriminatoriu al afirmațiilor aparținînd liderului Partidului România Mare, Corneliu Vadim Tudor, din Scrisoarea Deschisă publicată în revista România Mare nr. 679/18 iulie 2003, pagina 23.

- petiția înregistrată la data de 23.02.2004, în care solicitam Colegiului Director să decidă asupra caracterului discriminatoriu al afirmațiilor aparținînd primarului municipiului Târgu-Mureș, Dorin Florea, reproduse în Ziarul de Mureș, 16-22 februarie 2004.

- petiția înregistrată la data de 23.08.2004, în care solicitam Colegiului Director să decidă asupra caracterului discriminatoriu al afirmațiilor aparținînd ministrului educației și cercetării, Alexandru

Athanasie, redată în cotidianul „Libertatea” din 20 august 2004.

2. Centrul Parteneriat pentru Egalitate reclamă refuzul nejustificat al CNCD de a rezolva în termenul legal petiția înregistrată sub numărul 1537/24.06.2004, în care solicitam Colegiului Director să decidă asupra caracterului discriminatoriu al anunțului de angajare postat pe site-ul postului B1 TV.

3. Romani CRISS reclamă refuzul nejustificat al CNCD de a rezolva în termenul legal petiția înregistrată la data de 19.08.2004, în care solicitam Colegiului Director să decidă asupra caracterului discriminatoriu al practicilor de separare a copiilor de etnie romă de elevii majoritari din Școala Ungheni Mureș.

4. Asociația Liga Pro Europa reclamă refuzul nejustificat al CNCD de a rezolva în termenul legal:

- petiția înregistrată la data de 5 aprilie 2004, în care solicitam Colegiului Director să decidă asupra caracterului discriminatoriu al articolului din ziarul *Cuvîntul liber* care afirmă că doi criminali ar fi maghiari - emblemă pentru urmașii lui Árpád.

- petiția înregistrată la data de 19 mai 2004, în care solicitam Colegiului Director să decidă asupra caracterului discriminatoriu al afirmațiilor primarului municipiului Constanța legate de criminalitatea romilor în programul electoral *Prima TV*.

- petiția înregistrată la data de 6 iulie 2004, în care solicitam Colegiului Director să decidă asupra caracterului discriminatoriu al prevederilor Ordonanței de urgență nr. 23/2003, care creează o situație de discriminare între copii născuți înainte de 1 ianuarie 2004 și cei născuți după.

- petiția înregistrată la data de 14 iulie 2004 în care solicitam Colegiului Director să decidă asupra caracterului discriminatoriu al afirmațiilor făcute în ziarul *Cuvîntul liber* cu privire la atribuirea unei fapte penale cu autori neidentificați ȝiganilor din Valea Rece.

În concluzie, vă solicităm să dați curs solicitărilor prezentate în această scrisoare comună și să rezolvați în termenul legal de 30 de zile reclamațiile administrative conținute în ea.

(continuare din pag. 5)

Promovarea drepturilor minorităților în România

Țării este important ca interesele minorităților naționale să fie reprezentate în politica guvernamentală la nivelul convenit, a lansat o campanie pentru readucerea Departamentului de Relații Interetnice la rang de minister.

În opinia organizațiilor minorităților naționale, este important ca interesele lor să fie reprezentate de un ministru, membru al Guvernului, care să participe la ședințele acestuia, cu toată autoritatea funcției sale. Ele au mai arătat că, la formarea noului guvern, trebuie să fie inclusă în agenda partidelor politice posibilitatea numirii unui ministru delegat pentru minoritățile naționale sau a creării unui Minister al Relațiilor Interetnice condus de asemenea de un demnitar cu rang de ministru.

3. Realizarea unui raport paralel privind implementarea Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale în România

România a ratificat Convenția-cadru în 1995, între primele state. În conformitate cu prevederile acestui tratat, de la intrarea lui în vigoare, statele trebuie să depună din cinci în cinci ani rapoarte privind implementarea lui, iar organizațiile și experții au posibilitatea de a depune rapoarte paralele. În urma acestor rapoarte și a unei vizite în țara respectivă, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei formulează un set de recomandări pentru fiecare stat.

Primul raport de acest fel a fost depus de Guvernul României, Ministerul de

Externe, la 24 iunie 1999, fără consultarea ministrului Minorităților Naționale, a Consiliului Minorităților Naționale sau a organizațiilor reprezentative ale minorităților naționale.

Al doilea raport urma să fie depus în anul 2004 (ceea ce nu s-a întîmplat pînă în momentul de față).

Liga Pro Europa, printr-un proiect finanțat de Minority Rights Group International, și-a propus să elaboreze un raport paralel, care, prin consultarea organizațiilor minorităților naționale și a experților în domeniu, dorește să prezinte situația reală privind modul în care Convenția-cadru este aplicată în România.

(H.I.)

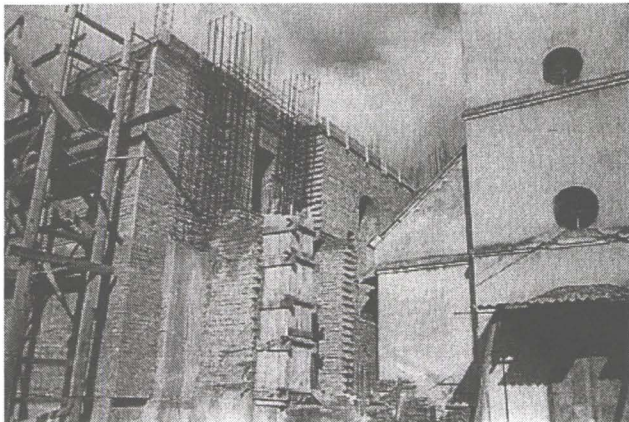
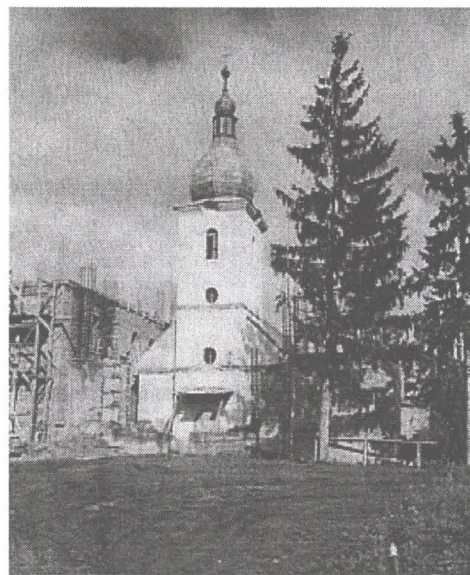
Poziția Ligii Pro Europa față de distrugerea bisericii greco-catolice din Ungheni

La data de 13 august 2004, Guvernul României a emis Ordonanța nr. 64/2004 pentru completarea art. 3 din Decretul-lege nr. 126/1990 privind unele măsuri referitoare la Biserica Română Unită cu Roma (Greco-Catolică), care introduce un nou alineat (nr. 2) la art. 3 cu următorul cuprins: „În cazul în care reprezentanții clericali ai celor două culte religioase nu ajung la un acord în cadrul comisiei mixte prevăzute la alin. 1, partea interesată are deschisă calea acțiunii în justiție potrivit dreptului comun.”

Este surprinzător ca într-un stat de drept, în care dreptul la proprietate este garantat, ca și accesul liber la justiție, să fie nevoie de emiterea unei astfel de ordonanțe. Astfel Guvernul României recunoaște, în cele din urmă, că principiile enunțate în Constituția României și Convenția europeană a drepturilor omului pot fi aplicate, în mod nediscriminatoriu, și în favoarea Bisericii Greco-Catolice. Opoziția Bisericii Ortodoxe Române față de emiterea acestei ordonanțe arată că această biserică nu acceptă să fie lipsită de privilegiile care i-au fost conferite de regimul comunist și perpetuate încă 14 ani după acesta.

Între timp, Biserica Ortodoxă Română a reluat acțiunile de distrugere a bisericilor greco-catolice. De exemplu, au reînceput lucrările la Ungheni prin care biserica de piatră, construită în anul 1858 de comunitatea greco-catolică, este „învelită” cu o construcție nouă.

Liga PRO EUROPA solicită Bisericii Ortodoxe Române să oprească aceste activități, totodată se adresează Ministerului Culturii și Cultelor, Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național și Prefecturii județului Mureș să intervină pentru stoparea distrugerii fostei biserici greco-catolice din Ungheni.

Jandarmeria Tîrgu-Mureș la control

După ce mai mulți angajați ai Jandarmeriei Tîrgu-Mureș au prezentat Ligii PRO EUROPA o serie de nereguli existente în această instituție, la 12 iulie 2004 Biroul pentru Drepturile Omului a trimis o sesizare către Ministerul Administrației și Internelor, cerînd investigarea celor prezentate. Acest minister a trimis foarte prompt Corpul de Control la Tîrgu-Mureș, care a constatat existența mai multor nereguli. Conform adresei din 24.08.2004 cu nr. 27.307, „pe baza rezultatelor obținute, acolo unde a fost cazul, s-au dispus măsurile necesare în vederea remedierii deficiențelor și sancționării personalului”.

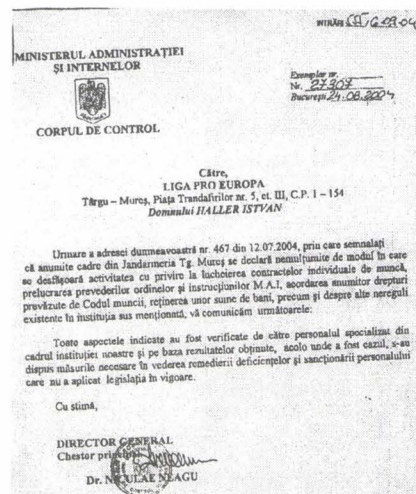
În urma acestui demers, s-a semnalat existența unei deficiențe legislative, în sensul unei discrepanțe între prevederile noului Cod al muncii și ordinul ministrului care stabilește modul de încheiere a contractelor individuale, emis anterior

apariției Codului.

În următoarele zile generalul maior Constantin Dorobanțu, comandantul Jandarmeriei Tîrgu-Mureș, în loc să informeze presa cu privire la constatările Corpului de Control, practic a negat că Ministerul Administrației și Internelor ar fi constatat vreo neregulă și a afirmat că Liga PRO EUROPA a acuzat pe nedrept Jandarmeria Tîrgu-Mureș.

Întrucît sesizarea (și nu acuzația) Ligii PRO EUROPA a fost parțial confirmată de Corpul de Control al Ministerului Administrației și Internelor, ne-am fi așteptat ca Jandarmeria Tîrgu-Mureș să recunoască deficiențele existente și să se delimiteze de persoanele găsite vinovate pentru producerea acestora. Considerăm că numai în acest fel ar fi putut Comandamentul de Jandarmi Tîrgu-Mureș să protejeze renumele instituției, și nicidecum prin ascunderea adevărului.

Liga PRO EUROPA a informat Ministerul Administrației și Internelor cu privire la această atitudine a Jandarmeriei Tîrgu-Mureș, solicitîndu-i totodată informații cu privire la cele constatate în urma controlului efectuat.

SOS mediul înconjurător!

Consecvență principiilor sale, în conferința de presă din 6 octombrie 2004 Liga PRO EUROPA și-a exprimat îngrijorarea față de proiectele care afectează mediul înconjurător: canalul Bistroe, exploatarea de aur de la Roșia Montană, mănăstirea din Munții Ceahlău, distrugerea spațiului verde din Tîrgu-Mureș, cerînd intervenția neîntîrziată a autorităților pentru a pune capăt acestor proiecte.

Canalul Bistroe

Chiar dacă nu există încă studii aprofundate privind efectele realizării unui canal navigabil prin canalul Bistroe asupra florei și faunei rezervației Delta Dunării, în mod evident nu dezastrul în sine ci doar proporțiile acestui dezastru reprezintă o necunoscută.

În aceste condiții, Liga PRO EUROPA urmează să realizeze un parteneriat de colaborare cu organizații de mediu din Ucraina în vederea salvării rezervației Delta Dunării.

Amintim că Liga PRO EUROPA are experiența necesară în domeniu, întrucît Departamentul Ecologic al asociației a realizat, în parteneriat cu Tisza Klub din Szolnok, studii pe rîurile comune cu Ungaria (Tisa, Someș, Criș, Mureș, Barcău).

Exploatarea de aur de la Roșia Montană

Deși primul ministru al României, dl. Adrian Năstase și-a exprimat dezacordul față de proiectul exploatarei de aur de la Roșia Montană, Guvernul oferă tot sprijinul realizării unui lac de cianură în locul acestei localități. Prin Ordinul nr. 2314 din 8 iulie 2004 al ministrului culturii și cultelor privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată, și a Listei monumentelor istorice dispărute, Roșia Montană a fost scoasă de pe lista monumentelor istorice (pe pagina de internet a Ministerului, în județul Alba, la poziția AB-11968 încă figurează: „sat ROȘIA MONTANĂ, com. ROȘIA MONTANĂ, întreaga localitate, pe o rază de 2 km”).

Solicităm Guvernului României să adopte o poziție fermă și univocă împotriva exploatarei de aur de la Roșia Montană, să reinclude localitatea pe lista monumentelor istorice și să informeze opinia publică referitor la toate înțelegerile, antecontractele, contractele încheiate între Guvern și Gold Corporation.

Mănăstirea din Munții Ceahlău

În timp ce Guvernul României acuză Ucraina pentru acțiuni care afectează mediul înconjurător în România, Ministerul Culturii și Cultelor servește interesele Gold Corporation prin scoaterea Roșiei Montane de pe lista monumentelor istorice iar Biserica Ortodoxă Română a început construirea Schitului Toaca într-o arie strict protejată din Parcul Național Ceahlău, cu sprijinul armatei (ajutor oferit în mod gratuit de UM 02015 Bacău).

Solicităm întreruperea oricăror activități care duc la distrugerea Parcului Național Ceahlău, restabilirea situației anterioare începerii construirii Schitului Toaca pe cheltuiala Bisericii Ortodoxe Române și sancționarea tuturor persoanelor, inclusiv din cadrul UM 02015 Bacău, care au sprijinit începerea construirii ilegale a schitului.

Poziția Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor cu privire la drumul de ocolire pe relația SE-NE a orașului Tîrgu-Mureș

După ce Primăria municipiului Tîrgu-Mureș nu a primit acordul de mediu pentru realizarea drumului de ocolire pe relația SE-NE a orașului Tîrgu-Mureș, au apărut mai multe articole în presa locală cu informații contradictorii. Pentru lămurirea situației, mai multe organizații neguvernamentale (Fundația Alpha Transilvania, Asociația Pro Bicio Urbo, Liga PRO EUROPA, Asociația Rhododendron) s-au adresat Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor, de unde am primit un răspuns la 30 iulie 2004, conform căruia:

- studiile de impact întocmite de ICAS București pentru cele trei variante de amplasare a drumului de ocolire a municipiului Tîrgu-Mureș au concluzionat că nu se justifică nici una din cele trei variante;

- colectivul de analiză tehnică, cu ocazia ședinței din 2 iulie 2004, a hotărît acceptarea concluziilor studiilor de impact;

- prin urmare, Agenția de Protecția Mediului Tîrgu-Mureș a hotărît să nu emită acordul de mediu.

Din acest răspuns în mod neechivoc se poate înțelege că:

- Primăria nu poate realiza un drum de ocolire pe relația SE-NE a orașului Tîrgu-Mureș decît dacă elaborează din nou trei variante pentru acest drum care satisfac prevederile legale privind ocrotirea mediului înconjurător;

- nu din motive politice s-a refuzat emiterea acordului de mediu, ci în urma unor studii, analize tehnice și prin hotărîrea organului competent, delegat de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor;

- organizațiile neguvernamentale de mediu din Tîrgu-Mureș au evaluat în mod corect impactul negativ pe care un astfel de drum l-ar fi avut asupra mediului înconjurător.

Nu putem decît să regretăm faptul că expertiza organizațiilor neguvernamentale nu a fost luată în considerare în timp de Primărie, și astfel din banii contribuabililor au fost cheltuite sume considerabile în mod inutil.

Distrugerea spațiului verde din Tîrgu-Mureș

În urma conferinței de presă organizate de mai multe organizații de mediu din Tîrgu-Mureș, reprezentanții Primăriei municipiului Tîrgu-Mureș au declarat că:

a) s-au tăiat copaci uscați;

b) tăierea a fost necesară întrucît copacii deranjau vizibilitatea unor clădiri importante.

Prima variantă de răspuns este falsă, întrucît pozele realizate la fața locului în momentul tăierii arată clar că respectivii copaci erau verzi, iar a doua variantă nu satisface criteriul pentru care Agenția Județeană de Mediu a dat aviz favorabil tăierii unor copaci în Tîrgu-Mureș. Liga PRO EUROPA a depus la data de 23 septembrie 2004 o sesizare la Garda de Mediu, solicitînd să fie luate de urgență cele mai drastice măsuri pentru a stopa defrișarea spațiului verde din oraș și să se sancționeze vinovații. Am arătat că, în caz contrar, vom fi obligați să ne adresăm instanțelor. Pînă în momentul de față nu am primit nici un răspuns la această sesizare.

Întrucît nu este prima dată cînd Primăria municipiului Tîrgu-Mureș recurge – fără consecințe – la astfel de acte, Liga PRO EUROPA sesizează Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor asupra situației, modulii în care Agenția Județeană pentru Mediu a acordat aviz tăierii unor copaci de pe 30 de străzi din municipiul Tîrgu-Mureș, fără a specifica despre care copaci este vorba, și modulii în care Garda de Mediu se raportează la distrugerea spațiului verde.

2005 – Anul European al Cetățeniei prin Educație

Comitetul Miniștrilor din Consiliul Europei a proclamat anul 2005 drept „Anul European al Cetățeniei prin Educație”. Prin organizarea acestui „An” Consiliul Europei dorește să sublinieze cât de crucială este educația pentru dezvoltarea cetățeniei și calității participării într-o societate democratică. Alegerile recente din mai multe țări europene au arătat o lipsă îngrijorătoare de interes și de participare la viața publică și politică, mai ales în rândul generației tinere. Organizarea unui asemenea „An” ar putea juca un rol important în conștientizarea tinerilor asupra nevoii de a se implica în chestiunile care privesc viața de zi de zi și ar putea contribui la dezvoltarea gândirii critice și a dezbaterilor tolerante și raționale. Comitetul Miniștrilor și-a arătat deja angajamentul în această privință prin adoptarea Recomandării (2002)12 pentru statele membre cu privire la educația pentru cetățenie democratică (ECD).

Obiectivul „Anului” este încurajarea statelor membre să implementeze această recomandare prin organizarea de politici și practici ECD în programele lor educaționale și să promoveze inițiativele și parteneriatele în și dintre statele membre.

Consiliul Europei caută să promoveze implementarea Recomandării (2002)12 printr-un mod de abordare transversal al politicilor educaționale, prin împuternicirea statelor membre și

asistarea lor în implementarea politicilor durabile de ECD și educație pentru drepturile omului. Există trei obiective principale:

- atragerea atenției asupra contribuției educației în dezvoltarea cetățeniei și participării democratice care promovează coeziunea socială, înțelegerea interculturală, respectarea diversității și a drepturilor omului;

- dezvoltarea capacității statelor membre de a face din ECD un obiectiv prioritar al organizării politicilor educaționale și implementarea de reforme durabile pe toate nivelurile sistemului educațional;

- furnizarea pentru statele membre a unui cadru și a instrumentelor care să le ajute să reflecteze supra rolului educației în dezvoltarea și promovarea cetățeniei democratice. Un „Pachet ECD” este în curs de pregătire și va conține instrumente și documente pentru elaboratorii de politici

și practicienii din sectoarele oficiale și neoficiale.

În organizarea „Anului”, Consiliul Europei dorește să sublinieze rolul cheie al educației în sprijinirea culturii democratice. Educația pentru cetățenia democratică, în toate formele ei, contribuie la dezvoltarea cetățeniei și a calității participării într-o societate democratică.

Încălcarea prin procedura de fotografiere a drepturilor persoanelor care solicită noile documente fiscale

Mai multe persoane au sesizat Liga PRO EUROPA în legătură cu fotografierea de S.C. SEDCOM din Tîrgu-Mureș a celor care solicită formulare cu regim special.

Contactîndu-l pe directorul acestei societăți, acesta ne-a comunicat că pozele sînt transmise tipografiilor la cererea acestora, pe baza unui ordin emis de C.N. Imprimeria Națională S.A.

La data de 15 iulie 2004 am adresat o scrisoare către Imprimeria Națională, solicitînd lămuriri, întrucît prevederile legale privind informațiile cu caracter privat (Legea nr. 677 din 21 noiembrie 2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date) nu permit o astfel de procedură.

Răspunsul oferit de Imprimeria Națională arată următoarele: „referitor la solicitarea unei fotografii persoanelor care depun documentație pentru a comanda formulare tipizate cu regim special, nu am solicitat acest lucru unităților tipografice abilitate. În cazul în care cunoașteți astfel de situații, vă rugăm să ni le comunicați pentru a întreprinde măsurile de rigoare”.

La data de 29 iulie am comunicat Imprimeriei Naționale informațiile solicitate, cerînd totodată lichidarea bazei de date realizată prin încălcarea prevederilor legale.

Totuși, conform informațiilor noastre, persoanele care solicită formularele sînt în continuare fotografiate.

BDO

Training pentru monitori locali în domeniul drepturilor omului și minorităților

În cadrul programului Minority Rights in Action, finanțat de Open Society Institute, Biroul pentru Drepturile Omului din cadrul Ligii PRO EUROPA a lansat o acțiune de pregătire a 20 de persoane în vederea realizării unei rețele prin care drepturile omului și minorităților să fie monitorizate într-o serie de județe din Transilvania.

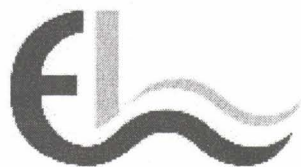
A doua sesiune a trainingului, intitulată *Legislația din România privind drepturile minorităților*, a fost organizată la Cluj, în perioada 24-26 septembrie, avînd ca teme: Drepturile omului și minorităților în Constituția României, Legea administrației publice locale - prevederi privind drepturile minorităților, Legislația privind interzicerea tuturor formelor de discriminare, Activitatea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării în domeniul discriminării rasiale, Legislația privind educația în limba minorităților naționale, Discriminarea rasială în județul Mureș - prezentare de studiu.

A treia sesiune, cu titlul *Tehnici de monitorizare și de advocacy*, organizată la Alba Iulia în perioada 22-24 octombrie, a cuprins teme ca Lobby și campanie, Tehnici de monitorizare, Studii de caz – moduri de soluționare, Proiect de finanțare, buget, contabilizare.

Ultima zi a trainingului a fost dedicată testării cunoștințelor acumulate pe parcursul celor trei sesiuni. În prima parte, testul și-a propus verificarea atitudinilor față de minorități, a doua parte a conținut 16 întrebări teoretice, iar în ultima parte s-a cerut elaborarea modalităților de soluționare pentru trei cazuri concrete.

În urma acestui test au fost selectate persoanele care, prin acceptarea proiectului înaintat de Liga Pro Europa la Open Society Foundation, din anul 2005 vor deveni monitori locali în 10 județe noi, extinzînd aria de acțiune a organizației și la județele Alba, Arad, Bihor, Brașov, Caraș-Severin, Cluj, Harghita, Sălaj, Sibiu, Timiș.

(H.I.)

EUROLANG

Europarlamentarul catalan Bernat Joan cere finanțarea limbilor minorizate

În Parlamentul European, catalanul Bernard Joan a cerut finanțarea necesară promovării limbilor minorizate în Europa, precum și implementării recomandărilor din Raportul Ebner de anul trecut.

Vorbind în fața sesiunii plenare, domnul Joan a spus: „Aș dori să vă atrag atenția asupra faptului că Biroul European pentru Limbi Mai Puțin Folosite nu prea mai are fonduri. Am fost de asemenea informați că nu se pot alocă fonduri pentru folosirea în Parlament a limbilor care nu sînt limbi de stat. De ce Raportul Ebner, care a fost menit să îmbunătățească pluralitatea lingvistică reală din Europa și dezvoltarea limbilor mai puțin folosite sau minoritare din UE, nu a fost încă implementat?”

„Am auzit-o pe Regina Olandei vorbind despre folosirea limbii materne ca despre un drept într-o Europă multilingvă. Ce se va întâmpla cu unele limbi materne care au fost uitate de către UE? Mă refer la catalană, care este limba mea maternă precum și a altor 9 milioane de europeni.”

Referindu-se la vorbitorii de catalană Josep Borrell și Vidal Quadras, Joan a spus: „Mai există vreun alt parlament în lume în care președintele și prim-vicepreședintele nu pot să vorbească în limba lor maternă?”

Concluzionînd, domnul Joan a întrebat: „Ar trebui ca Uniunea să fie mai eficientă în privința bugetului său? Să mă ierte interpreții și traducătorii, însă dacă Europa nu este în favoarea unei adevărate pluralități lingvistice, atunci ar trebui să economisim bani folosind doar o singură limbă oficială: engleza.”

Drepturi lingvistice pentru toți europenii

ONG-ul pentru limba bască Euskal Herrian Euskaraz (EHE) va cere la Forumul Social European de la Londra recunoașterea oficială a tuturor limbilor europene, precum și „garanțarea drepturilor lingvistice ale tuturor europenilor”.

Într-o conferință de presă din 12 octombrie susținută la Bilbao, Gabi Besanez, membru al EHE, și Paul Bilbao, președintele Comitetului Behatokia — adevărat cîine de pază al drepturilor lingvistice —, au anunțat desfășurarea la 15 octombrie a unui seminar consacrat identității și drepturilor lingvistice. Prin acest seminar, se dorește sensibilizarea organizațiilor din țările europene care au limbi mai puțin folosite precum și evaluarea Constituției Europene și a posibilităților pe care aceasta le va deschide.

EHE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la efectul negativ pe care globalizarea ar putea să-l aibă asupra limbilor mai puțin folosite. În plus, Besanez a spus că Constituția Europeană „aduce amenințări serioase” limbilor europene aflate într-o situație similară cu basca. „Aceasta pentru că nu va exista recunoaștere oficială pentru limbile care nu sînt limbi de stat, ceea ce va duce probabil la ignorarea drepturilor lingvistice ale acestor comunități lingvistice”, a precizat el. Toate acestea au determinat EHE să cultive relații cu grupuri și mișcări din Spania și din alte țări, la Forumul Social European de la Londra urmînd să i se alătore în demersurile sale organizația Cymuned din Țara Galilor, Carlos Durao din Galicia și un reprezentant al Cataloniei.

Asterix vorbește bretona, occitana, alsaciana, corsicana, galeză și picarda

Asterix și grupul său galez invincibil au devenit multilingvi. O nouă serie de cărți despre Asterix au apărut de curînd în limbile bretonă, occitană, alsaciană, corsicană, galeză și picardă, înfățișîndu-l pe Asterix și pe prietenul său Obelix cum urmează cursuri de limbi mai puțin folosite, într-o nouă serie intitulată „Școala – Întoarcerea”.

Producătorii, Albert și Sylvie Uderzo, văd regenerarea acestor limbi regionale ca pe „o adevărată luptă eroică a culturilor mici împotriva unei culturi dominante” — o cauză cum nu se poate mai potrivită pentru galezul făcut puternic de licoarea fermecată.

Nu se știe încă dacă vor urma materiale și în limba proprie al lui Asterix, un dialect celtic strîns înrudit cu bretona, galeză și cornica.

Deși Asterix a fost deja tradus în

vreo 110 limbi și dialecte, producătorii au declarat că, și de-ar fi să le cadă cerul în cap, lista nu se încheie aici și sînt gata să traducă populara bandă desenată în și mai multe limbi.

Vladimir Socor

Mai este OSCE-ul în viață?

În cadrul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) au loc discuții aprinse cu privire la deciziile și documentele ce urmează a fi adoptate la conferința sa de sfârșit de an. Ținând o sabie bugetară a lui Damocle deasupra capului OSCE, Rusia amenință cu veto finanțarea altor țări a programelor și activităților de bază ale OSCE dacă organizația nu începe să se „reformeze” potrivit propunerilor Moscovei.

Având în spate o jumătate de duzină de guverne autoritariste post-sovietice, Rusia vrea să schimbe resursele și prioritățile OSCE, să slăbească dimensiunea democratică și de drepturile omului a organizației și să lărgască în schimb dimensiunea politico-militară și de securitate a OSCE pentru a submina rolul NATO și al inițiativelor de securitate occidentale din Europa și Eurasia. În mod tradițional, activitățile prodemocratice ale OSCE depind prea puțin de consimțământul Rusiei (cu excepția cazului în care privesc teritoriul Rusiei); însă activitățile organizației în sfera securității depind cu totul de acordul Rusiei și în unele cazuri sînt conturate de ea. De aceea Moscova vrea să reducă dimensiunea democratică și să o extindă pe cea de securitate și se folosește de dreptul său de veto în chestiuni bugetare pentru realizarea acestor obiective politice.

OSCE s-ar afla într-o poziție mai bună pentru a rezista acestui șantaj dacă ar vorbi deschis despre el în loc să îl mușamalizeze. Un alt secret bine păzit al OSCE este teama sa de a se stinge prin irelevanță și redundanță; a temere care de la an la an a dus organizația la concesii față de Kremlin și protejării săi în chestiuni precum drepturile civile din Bielorusia, divizarea Moldovei, presiunile asupra Georgiei, controlul armelor convenționale și alte chestiuni ce țin de securitate și democrație.

Acest curs este illogic și poate fi schimbat. Apărarea democrației și a securității euro-atlantice în zona post-sovietică ar demonstra că OSCE încă are un *raison d'être*. În schimb, sacrificarea acestor valori de dragul „consensului” cu orice preț cu autocrații nu ar face decît să demonstreze irelevanța și redundanța pe care OSCE își dorește atît de mult să le evite.

La apropiata conferință de sfârșit de an, OSCE ar trebui să condamne fără nici un echivoc cinica farsă electorală tocmai pusă în scenă de dictatorul bielorus Alexander Lukașenko. De asemenea, ar trebui să cerceteze campania brutală organizată de activiștii politici ai Kremlinului în Ucraina, care au recurs la tehnici KGB-iste și la sute de milioane în petrodolari rusești în încercarea de a face ales un președinte prietenos față de Moscova. Grupurile de monitorizare a alegerilor ale OSCE au criticat politicos ambele acțiuni, lucru ce a avut în principal efecte simbolice.

Foarte de curînd, Moscova a cooptat mai multe guverne post-sovietice pentru a forma grupuri de monitorizare a alegerilor conduse de Moscova și pentru a contrazice evaluările făcute de OSCE în legătură cu alegerile din fostele state sovietice. Această politică nu este nouă în sine, însă în ultimele două luni a devenit activă și nerușinat de agresivă. Vladimir Rușailo, fost secretar al Consiliului de Securitate al Rusiei și general de poliție, în prezent secretar executiv al Comunității Statelor Independente, s-a aflat de curînd în fruntea delegațiilor mixte ruso-CSI de monitorizare a alegerilor care au descris atît alegerile din Bielorusia cît și primul tur de scrutin din Ucraina drept democratice, libere și corecte. La fel au făcut Duma (Camera Inferioară) și ministrul Afacerilor Externe al Rusiei.

Problemele Georgiei și Moldovei rămîn aproape în capul listei de priorități a agendei diplomatice și de securitate europene.

Aceste probleme implică conflicte nesoluționate, prezența ilegală a forțelor rusești, și ocuparea de părți din teritoriul acelor țări. Un OSCE care vrea să evite „irelevanța și redundanța” trebuie să-și reafirme propriile cerințe mai vechi cu privire la retragerea trupelor rusești din aceste țări.

Se pare, totuși, că Rusia a eliminat deja cu succes din principalul document final al conferinței, Declarația Politică, precum și din declarațiile regionale, orice referire la Angajamentele din 1999 ale Rusiei de a-și retrage trupele din Georgia și Moldova.

Într-adevăr, Moscova a reușit deja — cu cooperarea OSCE — să golească de conținut Angajamentele sale din 1999 cu privire la retragerea trupelor din Georgia și Moldova. Termenele au fost desființate, obligațiile necondiționate au fost reformulate în simple „intenții”, au fost introduse condiții care nu fuseseră stipulate inițial, au fost tolerate transferuri de trupe rusești și de armament către forțele secesioniste aflate sub conducere rusească, iar trupele rusești „de menținere a păcii” au fost scutite tacit de cerința de a se retrage.

Nu este, de aceea, o surpriză că în pregătirea conferinței de sfârșit de an a OSCE înalți oficiali ruși insistă asupra unei prezențe militare cu final deschis în Georgia și Moldova. OSCE respectă cererea Rusiei de a renunța chiar și la o simplă referire factuală la documentele din 1999 ale OSCE. Washington-ul și Bruxelles-ul cedează în fața Rusiei în această problemă și în altele de dragul „salvării” unui OSCE bazat pe consens și al desfășurării unei conferințe „reușite”.

Astfel, se poate constata cum eficiența OSCE ca și instituție coboară chiar și sub cea a Națiunilor Unite. În vreme ce nici ONU nu este capabilă să își pună în aplicare propriile rezoluții, ea poate măcar să și le citeze în mod ritualic an de an, iar ele alcătuiesc cel puțin un material de referință general acceptat. OSCE însă și-a schimbat propriile rezoluții cheie sub presiunea Kremlinului; și nici măcar nu mai poate cita acele rezoluții fără acordul Rusiei, darămite să ceară implementarea lor în țările țintite de Rusia.

Operațiunea de Monitorizare a Granițelor de către OSCE la granița dintre Georgia și Rusia reprezintă una din rarele reușite ale organizației. Compusă din ofițeri militari neînarmați din numeroase țări (inclusiv Rusia), Operațiunea de Monitorizare a Granițelor supraveghează sectoarele cecene, ingușete și daghestaneze ale graniței georgiene. Operațiunea este crucială în apărarea Georgiei de acuzații rusești că pe teritoriul georgian ar opera „teroriști” ceceni și internaționali. Raportările de pe teren ale Operațiunii nu susțin acele acuzații, astfel infirmîndu-le implicit. Mai mult, Operațiunea a confirmat unele din violările spațiului aerian de către avioane militare rusești, reclamate de Georgia, deși invariabil tăgăduite de Rusia.

De curînd, Moscova a amenințat că se va opune prin veto continuării Operațiunii de Monitorizare a Granițelor și, ca atare, că va impune încheierea ei pe 31 decembrie, probabil sub pretextul încetării finanțării sale. Cu toate că amenințarea pare concepută să intimideze Georgia și să sporească neliniștile OSCE în timpul pregătirii conferinței de sfârșit de an, este puțin probabil ca Moscova să riște o confruntare cu țările occidentale printr-un veto împotriva Operațiunii de Monitorizare a Granițelor. Mai degrabă Rusia ar accepta în cele din urmă o continuare limitată în timp a Operațiunii și, în schimb, ar cere concesii sau o tăcere complice cu privire la alte probleme de securitate și democrație ridicate la conferința de sfârșit de an.

altera 24

Identități:

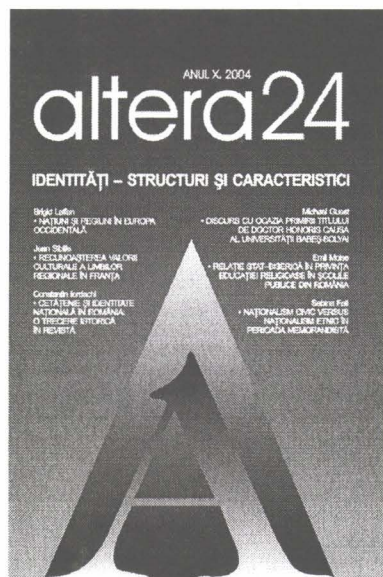
Structuri și caracteristici

**E
D
I
T
U
R
A**

**P
R
O

E
U
R
O
P
A**

2004

Altera dedică acest număr (și probabil și câteva numere următoare) temei identității, în speranța că textele oferite cititorilor noștri vor contribui la elucidarea marelui mister al acestui complex fenomen social.

Situația noastră specifică în contextul unei noi provocări – integrarea europeană într-un „imperiu” neo-carolingian post-modern – ridică noi întrebări, la care elita noastră politică, dar și cea intelectuală în general, va trebui să găsească răspunsuri adecvate. Studiile prezente, ca și cele care vor urma în numerele viitoare, încearcă să ofere un sprijin în acest sens.

Brigid Laffan, un expert de talie europeană a domeniului, ne oferă o analiză subtilă a identităților naționale și regionale în contextul nou al integrării europene și al formării noii identități continentale.

Jean Sibille, specialist în limbile regionale din Franța, ne oferă sprijinul cu un eseu despre valoarea culturală a limbilor regionale sau minoritare, o altă dimensiune determinantă a identității noastre culturale.

Istoricul Constantin Iordachi abordează problema identității naționale din unghiul retrospectiv al cetățeniei române într-un studiu axat pe istoria modernă a României.

Pro Europa poate fi citită pe Internet la adresa:

www.proeuropa.ro

Liga PRO EUROPA Liga

Copreședinți:

Smaranda ENACHE și CSÍKY Boldizsár

Director executiv: SZOKOLY Elek

540049 Tîrgu Mureș, P-ța Trandafirilor nr. 5, et. III, CP. 1-154

Tel: +40-(0)265-250182; Fax: +40-(0)265-250183, e-mail: office@proeuropa.ro

CONTENTS:

P.1 – 26 September – European Day of Languages – Since The Council of Europe declared 26 September an annual European Day of Languages in 2001, the Day has been celebrated in order to alert the public to the importance of language learning and to increase awareness and appreciation of ALL the languages spoken in Europe;

P.2 – A Romanian/Hungarian synopsis of the PEL's main events in September-October 2004;

P. 3/4. – Death Cap – A nettling opinion on the costs the Hungarian community in Romania may have to pay for the hectic policies DAHR – its representative on the political scene – has been pursuing in order to gain a position in the governing structures, oblivious to the community's real and symbolical needs. (Hungarian version) / *Death Cap* (Romanian version);

P. 5. – Promoting Minority Rights in Romania – the seminar organized at Bucharest by the PEL focused on the state of the ratification by Romania of the European Charter of Regional or Minority Languages, on the need for representation of the minorities' interests at ministerial level and on drawing up an alternative report regarding the implementation of the Framework Convention for National Minorities Protection in Romania;

P. 6. – Civil Society Holds Answerable the National Council for Fighting Discrimination – the PEL along with a group of other NGOs express their concerns regarding the Council's delay in solving cases of discrimination presented to it;

P. 7. – The PEL's Position regarding the Destruction of the Greek-Catholic Church in Ungheni – the PEL protests against the destruction of a Greek-Catholic church by the Romanian Orthodox Church as well as against the discriminatory Romanian legislation in the field; *The Tîrgu-Mureș Gendarmerie Controlled* – The PEL criticizes the local gendarmerie's reluctance to admit its malfunctioning;

P. 8. – Environment SOS! – The PEL warns against the projects under way at national and local level that are going to harm the environment: the Bistroe Canal, the gold mine at Roșia Montană, the monastery in the Ceahlău Mountains, the destruction of the green areas within and around Tîrgu-Mureș;

P.9. – 2005 – The European Year of Citizenship through Education – The organisation of such a “Year” can play an important role in making young people aware of the need to get involved in matters that concern everyday life and it can help develop critical thinking and debate with tolerance and rationality; *Training for Local Monitors in the Field of Human and Minority Rights* – the Human Rights Office within the PEL has been training 20 persons in order to set up a network to monitor human and minority rights in a series of Transylvanian counties;

P.10. – Languages of Europe: Catalan MEP Calls for Minoritised Language Funding; Linguistic Rights for All Europeans; Asterix Goes Breton, Occitan, Alsacien, Corsican, Gallo and Picard;

P.11. – Is the OSCE Still Alive? – Holding a budgetary sword of Damocles over the OSCE's head, Russia threatens to veto other countries' funding of core OSCE programs and activities, unless the organization starts “reforming” itself as per Moscow's proposals

P.12. – Altera 24 – The issue deals with identities, their structures and characteristics.

Responsabil de număr: Doina BACI

Multipliat la **MEDIAPRINT**

PRO EUROPA este publicată cu sprijinul
Open Society Institute, Fundația Heinrich Böll Germania și
Charles Stewart Mott SUA